

”En reise...”

Av

Jorid Løkken

**Selvstendig næringsdrivende audiograf tilknyttet
avtalespesialist**

Innhold

- Presentasjon
- Bakgrunn
- Nåtidens hørselsomsorg
- Rehabiliteringstilbud
- Betaling og refusjonstakster
- Framtidens hørselsomsorg

Presentasjon

- Jorid Løkken

- Utdannelse:

- Autorisert audiograf
 - Tegnspråk grunnfag

- Yrkeserfaring:

- Møller Kompetansesenter
 - Akershus Universitetssykehus
 - Prosjektsamarbeid med HiST- PAU
 - AudioPlus As – egen praksis på Støren og Melhus

Bakgrunn

- **Selvstendige næringsdrivende audiografer er lite omtalt i rapporten: "Å høre og bli hørt"**
- **1982**
 - Laila Glemme starter opp som den første selvstendige audiografen i Norden
- **2007**
 - 127 offentlig ansatte audiografer (NAF-medlemmer)
 - 103 privat ansatte audiografer (NAF-medlemmer)
 - 13 – 18 selvstendige audiografer i samarbeid med ØNH-lege
 - Totalt er det utdannet ca 350 audiografer i Norge
 - 40 stk utdannes hvert år
 - » Kilde: Norsk Audiografforbund, HiST

Nåtidens hørselsomsorg

- **Fra et brukerperspektiv**
- Lang ventetid for høreapparattilpasning mange steder
- Nedsatt hørsel er et skjult handikap
- Østlandet – Tilpasning hos høreapparatleverandører
- Lang reisevei for brukere i distriktet
- Ambulerende tjenester tilbys flere steder
- I Midt-Norge – En god blanding
- Rehabiliterings- og oppfølgingstilbud – stor variasjon
- Mangelfull opplæring og oppfølging i bruk av høreapparater
- Høreapparater legges vekk
- Gammelt regelverk og mange aktører
- God teknologisk utvikling gjør HA-tilvenning stadig bedre

Nåtidens hørselsomsorg

- **Nasjonalt tjenestetilbud**

- Offentlige høresentraler: 34 stk
- Avtalespesialister: 55 stk
- Selvstendige audiografer: 17 stk

- **Ventelister**

- Bare 7 av 33 offentlige høresentraler klarer å innfri ventelistekravet på 3 mnd

- » Disse tallene viser et markedsbehov som offentlige høresentraler ikke klarer å ivareta
- » Er det reelt å tro at dette kan endres i framtiden?
- » Tallene viser at stillinger blant private aktører øker

- » Kilde: Leverandørforeningen, Din Hørsel

Nåtidens hørselsomsorg

- **Kommunalt ansvar**
- Kommuneloven av 25.09.1992 nr 107
- Helsehjelpen som ytes skal blant annet være:
 - Faglig ansvarlig
 - Tilstrekkelig
 - Skal gis i tide
- Dagens løsning:
 - Hørselskontakter som kartlegger og tilrettelegger for hørselstekniske behov hos hørselshemmede
 - Hørselskontakter innehar liten eller ingen kunnskap om høreapparater
 - » Dette er ikke i samsvar med kommunehelsetjenesteloven
 - » Hvorfor anbefales den videreført i rapporten: ”Å høre og bli hørt”?

Rehabiliteringstilbud

- **Eks: offentlig høresentral**
- Det gis ingen spesiell forhåndsinformasjon til høreapparatkandidater.
- Pas. henvises fra fastlege
- **Førstekonsultasjon:**
 - Legeundersøkelse og audiometri
 - Utredning av høreapparatbehov
 - Avstøpning til propper eller ITE-app.
 - Hvis det er grunnlag for åpen tilpasning, gjøres det på første time
- **Andrekonsultasjon:**
 - Høreapparattilpasning etter 1-2 mnd.
 - Opplæring i bruk og stell
- **Tredjekonsultasjon:**
 - Ny etterkontroll etter 1-2 mnd.
- **Videre oppfølging:**
 - Etterjustering av høreapparater eller nytilpasninger etter behov
 - Tilbud om å ringe for timebestilling når som helst det måtte være behov
 - Tilbud om 1-årskontroll
- Kurs via LMS-senter er under planlegging

Rehabiliteringstilbud

- **Eks: Avtalespesialist med ansatt audiograf**
 - Minimum 3 besøk
- **Utredning:**
 - ØNH-status og audiogram
 - Kartlegging, motivasjon, behov
 - Produktinformasjon
 - Betenkningstid/ tekniske hj.m/ avstøp?
- **Tilpasning:**
 - Tilpasning av høreapparater
 - Innsetting, betjening og vedlikehold
 - Utlånskriterier og forsikring
- **Kontrolltime:**
 - 3 uker
 - Etterjustering, evt. nytilpasning
 - Videre oppfølging etter behov
 - Etterkontroll etter 3 mnd.

Rehabiliteringstilbud

- **Eks: Selvstendig næringsdrivende audiograf tilknyttet avtalespesialist**
- **Førstekonsultasjon:**
 - Utredning og informasjon om hørselshemming
 - Forklaring av audiogram
 - Bestilling av apparater/proppe
- **Andre konsultasjon:**
 - Tilpasning av høreapparater
 - Informasjon om stell og bruk
- **Videre oppfølging:**
 - Oppfølging med kontroller
 - Nye tilpasninger etter behov
 - Tildeling av høreapparater via NAV
 - Etterjustering opp til fire konsultasjoner
- Innkalles til årskontroll

Betaling og refusjonstakster

- **Offentlige høresentraler og avtalespesialister**
- Ulike takstsystemer hos privat og offentlig
- Felles egenandel på pasientbetaling ved legeundersøkelser
 - 280 kr, samt påføring i egenandelskort.
- Takstsystemet ved offentlige høresentraler ble sist endret på tidlig 90-tallet
- Avtalespesialister mottar takster både for tilpasning og oppfølging av høreapparatpasienter, men 35 + 10 + 73 kr for en times etterkontroll er ikke mye å skryte av.
- Tilpasningstaksten ved offentlige høresentraler skal inkludere oppfølgende kontroller inntil 6 mnd – Skjer dette i dag?

Betaling og refusjonstakster

- **Selvstendige audiografer**
 - Store variasjoner fra praksis til praksis
 - **Eks 1:**
 - 1565 for monoral høreapptilpasning
 - 2650 kr for bilateral høreapparattilpasning
 - **Eks 2:**
 - Årskontrakt: 2950 kr som innbærer oppfølging av bruker etter behov i 1 år ved tilpasning av nye høreapparater
 - **Eks 3:**
 - Timesbetaling avhengig av ulike gjennomførte tjenester
- » **Dersom det skal bli et lovpålagt likt rehabiliteringstilbud, må det legges opp til felles takster som dekker de faktiske utgifter. Må gjelde for både offentlige høresentraler, avtalespesialister og selvstendige audiografer.**

Framtidens hørselsomsorg

- **Endringer for å bedre dagens hørselsomsorg må til, og da må det finnes svar på spørsmål som:**
 - Styring og organisering av tjenester?
 - Høreapparatformidling via sentrale offentlige etater?
 - Hva er god rehabilitering?
 - Innhold i rehabiliteringen?
 - Krav til verifisering etter gjennomført høreapparatrehabilitering?
 - Hvorfor er det lite samarbeid mellom offentlige og private aktører?
 - Gjør avtalespesialister med audiografer og selvstendige audiografer en dårligere jobb enn audiografer ved offentlige høresentraler?
 - Vil avtalespesialister med audiografer og selvstendige audiografer la seg styre av helseforetakene?
 - Utarbeide nasjonale retningslinjer med åpning for regionale tilretteleggelser?
 - Hvordan skal dette finansieres?

Framtidens hørselsomsorg

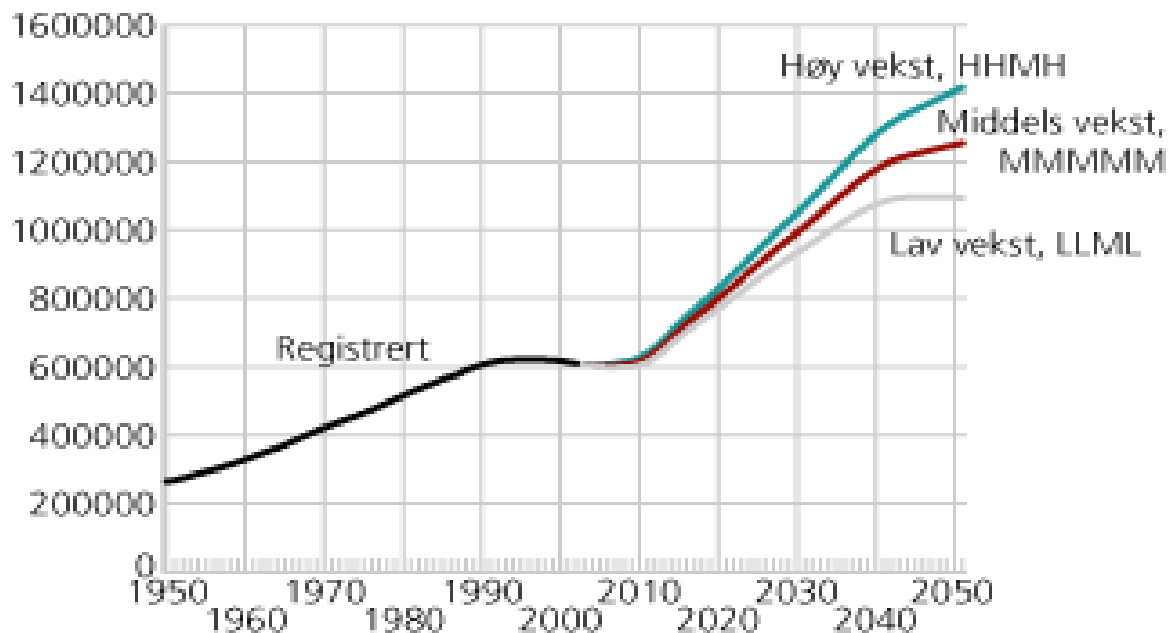
- **Framtidens hørselsomsorg bør blant annet bestå av:**
- Felles nasjonal standard for hørselsrehabilitering ved offentlige høresentraler, avtalespesialister og selvstendige audiografer
 - Tverrfaglige team
- Felles nasjonal standard for hørselsrehabilitering ut i kommunene
- Unngå forskjellsbehandling mellom rike og fattige, by og land.
- Nasjonal database over utlånte og tildelte høreapparater
- Offentlige høresentraler, avtalespesialister og selvstendige audiografer
- Kompetansesenter, Hjelpemiddelsentraler og Leverandører
- Lærings-og mestringsentre
- Hørselskoordinatorer i kommunene
- Likemannsarbeide via HLF
- Økt kommunikasjon og samarbeid
- Refusjonstakster og rekvisisjonsrett følger arbeidsoppgaver

Framtidens hørselsomsorg

- Eldrebehov og eldrebølgen i 2020

**Antall personer 67 år og over. Registrert 1950-2002 og
framskrevet 2003-2050**

» Kilde: Sintef Helse v/ Espen Aspnes

Framtidens hørselsomsorg

- **Reform**

- Kommende eldrebølge
- Departement og direktorat er trolig ikke villig til å sette i gang en omfattende reform i og med at regelverk må endres totalt.
- Utvidelse av høresentraler og hjelpemiddelsentraler
- Hva med distriktene?

- **Hørselskoordinatorstillinger i kommunene**

- Lite hørselsfaglig kompetanse ut i kommunene
- Benytte kompetente audiografer eller audiopedagoger i stedet for ergoterapeuter, hjelpepleiere, vaktmestre, som har fått hørselskontaktjobben kastet på seg?
- En hørselskoordinator skal sikre riktig type rehabilitering og oppfølging til hver enkelt hørselshemmede
- Lokal oppfølging i utgangspunktet
- Henvisning til offentlige sentrale aktører ved behov.

Framtidens hørselsomsorg

- **Arbeidsoppgaver for audiografer og audiopedagoger i kommunene**
- Hørselstesting av barn, unge og voksne ut i kommunene
 - Er hørselsscreening godt nok?
- Høreapparattilpasning, opplæring og oppfølging
- Ambulerende tilbud til sykehjem med mer
- Kartlegging og tilpasning av hørselstekniske hjelpemidler
 - BHG, skoler, privathjem, arbeidsplasser, offentlige kontor
- Opplæring av helsepersonell og lærere
 - Sykehjem, skoler, barnehager osv
- Forebyggende hørselstiltak
 - Barnehager, skoler, arbeidsplasser, fritid
- Kurstilbud
 - Nærpersoner, barn, tinnitus, yrkesaktive
- Oppfølging av CI-opererte lokalt med
 - Lyttetrening, motivasjon og informasjon

Framtidens hørselsomsorg

- Prosjekt:
 - Helhetlig kommunal hørselsomsorg
 - Utvikling og testing av pilotmodell
 - Referansegruppe
 - St.Olavs Hospital, HMS, HiST, Møller Kompetansesenter, NTAF, HLF, Midtre Gauldal kommune, AudioPlus As
 - Arbeidsoppgaver:
 - Hørselstesting av barn
 - Oppfølging av høreapparatbrukere
 - Kartlegging, tildeling og oppfølging av tekniske hjelpemidler
 - Finansiering:
 - Helse- og rehabiliteringsstiftelsen
 - Midtre Gauldal Kommune
 - Norsk Audiografforbund
 - AudioPlus As
 - Oppstart 2008?
 - Prosjektmedarbeider søkes 😊

Framtidens hørselsomsorg

- **Avslutning:**
- Dersom vi klarer å dra i samme retning, kommunisere og samarbeide...
- Framtidens hørselsomsorg kan bli vesentlig bedre enn i dag...
- Nye arbeidsmetoder og oppgaver ligger foran oss...
- Flere høreapparater vil sitte der de skal sitte...
- Oppi det hele må vi huske at vi ikke kan garantere hørselshemmede mennesker normal hørsel tilbake med høreapparater...
- Den hørselshemmede må gjøre hovedjobben i sin egen rehabilitering...
- En god rehabilitering og oppfølging vil gjøre jobben lettere!

Takk for meg!

